

АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ГАДЯЧЧИНИ

Лідова Ірина

11 клас, Краснознаменська ЗОШ І–ІІІ ступенів, м. Гадяч,
ira.lidova@yandex.ua

Історія України складається з тисяч історій сіл і міст нашої держави. Історія рідного краю цікава тим, що вивчаючи її, можна дізнатися про своїх предків, предків своїх знайомих, односельчан.

Працюючи над проектом «Археологічні пам'ятки Гадяччини», ми зіткнулися з «живою» історією, до якої можна доторкнутися, побачити чи почути, слухаючи свідчення очевидців.

Вивчаючи історію своєї малої батьківщини, зовсім по-іншому починаєш сприймати історію всієї України. Вона здається ближчою, зрозумілішою. З'являється відчуття гордості за свій край, усвідомлення власної значимості та зникнення комплексів меншовартості.

Нас зацікавила тема «Археологічні пам'ятки Гадяччини» тому, що ми прагнули знайти відповідь на головне питання: «Як давно заселена територія нашого краю?».

Під час роботи над проектом ми користувалися матеріалами музеїв, які працюють в Гадяцькому районі. Здійснивши запит до «Полтавського Центру археології управління культури Полтавської облдержадміністрації», отримали перелік археологічних пам'яток, які знаходяться на території Гадяцького району. Звернувшись до сільських рад Гадяцького району, дізнались про розташування пам'яток археології на карті та на місцевості. Провівши польові дослідження, описали, виміряли та сфотографували ці пам'ятки. Опитали очевидців, які знаходили археологічні знахідки.

Опрацювавши весь доступний матеріал та літературу, ми поставили перед собою такі завдання:

- з'ясувати як давно було залюднено територію нашої малої батьківщини;
- отримати якомога повніший перелік археологічних пам'яток нашого району;
- з'ясувати місце розташування пам'яток на карті та на місцевості;
- описати, виміряти та сфотографувати пам'ятки;
- опитати жителів району, які знаходили археологічні знахідки.

Досліджуючи тему археологічні пам'ятки Гадяччини, ми дізналися що перші люди на території нашого району з'явилися в часи пізнього палеоліту в XV-XIII тисячолітті до нашої ери, тобто 15-17 тисяч років тому.

Наступним етапом залюднення нашого краю стала епоха неоліту (V-IV тис. до н.е.). В цей час на просторах межиріч річок Хоролу, Сули та Псла проживали представники Лизогубівської археологічної культури. Населення займалося мисливством, рибальством, знало землеробство, утримувало нечисленну рогату худобу і собак. Частина поселень епохи неоліту, які розташовані в Гадяцькому районі, малодосліджені та потребують охорони.

На межі енеоліту і ранньої бронзи (XXIY-XIX ст.. до н.е.) простори Гадяцького краю заселяли племена ямної культурно-історичної спільноти. Назва ця походить від типу поховань – під курганним насипом у ямах, перекритих плахами або кам'яними брилами. У населенні ямного періоду більшість дослідників вбачає племена стародавніх аріїв – індоєвропейську спільноту, яка населяла степові простори Євразії, аж до глибинних районів Персії, Пакистану та Індії. Ймовірно, до ямної культури можна віднести курган, який знаходиться поблизу села Краснознаменка.

Бронзовий вік представлений на території Гадяччини багатьма культурами: культура багатоваликової кераміки (кін. XVII – поч. XV ст. до н.е.); зрубна культура, у носіях якої вбачають іранців; бондарихинська культура, яку відносять до фіналу бронзи (X – поч. VIII ст. до н.е.).

Розквіт залізного віку спостерігається за скіфської епохи, яка розпочинається з другої половини VII ст. до н.е. На Гадяччині в межиріччі річок Сула, Хорол, Псел за скіфського часу мешкали племена осілих землеробів та скотарів. Яскравим свідченням активного заселення

Гадяцького краю в скіфський час є Книшівське городище та понад 20 селищ площею 1,5-3,5 га, розміщених на мисоподібних виступах високого берега.

Початок доби раннього середньовіччя збігається в часі з періодом великого розселення слов'ян у V-VII ст. На цьому етапі виникають перші слов'янські племінні союзи, і наш край опиняється у складі Антського племінного союзу. На території Гадяччини відкрито два поселення Антського племінного союзу в селах Вельбівка та Рашівка.

Наступний етап розвитку слов'янства на нашій батьківщині представлений роменською культурою, зокрема, городищами (поселення та безкурганні могильники) VIII – X ст. в селах Сари, Книшівка, Броварки, Рашівка. Носіями роменської культури були літописні племена сіверян, які у VIII-X столітті заселяли басейни р. Десни, Сейму, верхньої Сули, Псла, Ворскли і досягали річки Удай. Основна територія сіверян розташовувалась на півночі Полтавщини, Сумщини та Чернігівщині.

1. *Археологические исследования на Полтавщине. – Полтава, 1990*
2. *О.А. Білоусько. Історія Полтавщини. Підручник для 6 класу.*
3. *Більське городище / Мурзін В., Ролле Р., Супруненко О.*
4. *Володимир Костюк. Гадяч у стародавній листівці. – Київ: КВІЦ, 2007*
5. *Полтавщина. Історичний нарис- Полтава: Дивосвіт, 2005. – 592с.*

ІСТОРІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛИЦЬКОГО ТА БУКОВИНСЬКОГО СЕЙМІВ ЯК ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Фурсенко Владислав

11 клас, Білоцерківський колегіум Білоцерківської міської ради
Київської області, м. Біла Церква,
bckolegium@ukr.net

Місцеве самоврядування – право та спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права й які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи. Кожних 5 років українці беруть участь у виборах до місцевих органів влади.

У другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. самоврядування існувало на українських землях, що перебували під владою Австро-Угорщини (на Галичині та Буковині). У 1861 р. австрійський імператор Франц-Йосиф І, щоб зміцнити своє панування в Галичині, створив крайовий сейм, який діяв аж до розпаду Австро-Угорської імперії у 1918 р.

Мета: дослідити історію становлення та розвитку органів місцевого самоврядування на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.

Робота має вирішити такі **завдання:**

1. з'ясувати причини виникнення Галицького та Буковинського сеймів 1861 року;
2. розглянути повноваження депутатів сейму та вплив їх діяльності на життя краю;
3. простежити взаємозв'язок місцевих сеймів із загальноімперськими органами влади;
4. довести, що українці зазнавали утисків під владою Австро-Угорської імперії.

Предмет дослідження: органи місцевого самоврядування на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. **Об'єкт дослідження:** діяльність Галицького та Буковинського сеймів.